

Pozoruhodný hlas.

Byli jsme až posud zvyklí slyšeti od časopisů anglických slova nepřívětivá přistěhovalectvu, řaděm těchto mezi nejhorší vrstvy lidu zdejšho a výzvy k položení mezi stěhování se sem lidu z jiných zemí. Proto tím významnějším jest úsudek, který přináší New Yorkský Evening Post, vzhledem ku výkazu cenno o počtu přistěhovalců a jejich potomků. Post píše:

„V politických rozpravách není obyčejnějším nic jiného, než uvalovati zodpovědnost za nezdravé náhledy a špatnou správu na přistěhovalce. Mohli bychom dosti dobře prospívat, škávká se často, kdybychom nebyvali měli po celé pokolení tento příval přistěhovalců z evropského. Ono jest to, dovozí se dáře, na kteréž spadá veškerá vina špatnosti vlády, — městské státní i národní.

Nedávno uveřejněn byl bulletin censovní, vykazující počet obyvatelstva Spojených Států roku 1890, přistěhovalectva, aneb jehož rodiče byli přistěhovalci, což poprvé poskytuje pevného základu k určitým úvahám o tomto předmětu. Výkaz zahrnuje všechny osoby, nechtě samy narozeny byly v této zemi neb za hranicemi, jichž jeden z rodičů neb oba byli přistěhovalci. Tot jest mnohem přiměřenější system, nežli staré dělení se na turozence a přistěhovalce, jelikož dítě, narozené zde z rodičů přistěhovalců z Evropy, často zůstává tak přistěhovalcem smýšlelním, jakoby narozeno bylo za hranicemi.

Z výkazů se jeví, že skoro jedna třetina našeho lidu jsou narozeni z rodičů, z nichž jeden neb oba přistěvali se z jiné země, neboť tvoří 33,02 procent veškerého obyvatelstva. V Severní Karolině jest procento nejmenší totiž 0,7 jednoho procenta, kdežto v Severní Dakotě čítá se 78,90 procent. Lidé by většinou očekávali, že největší procento přistěhovalců a jich potomků jest podél severoatlantického pobřeží a zvláště v New Yorku; však tomu není tak a vykazují největší procento státy Wisconsin, Minnesota a severní Dakota, z nichž nejbližší jest tisíc mil vzdálen od přístavu, kde přistěhovalci vystupují.

Jih jest celkem skoro prost přistěhovalctva a jeho potomků. Severní Karolina, jak výše praveno, má méně než jedno procento takového obyvatelstva a nedosahuje toto ani třetí procent ve Virginii, jižní Karolině, Georgii, Mississippi, neb Alabamě, kdežto jen o málo jest větš v kterémkoliv ze států té části země. Zkrátka, přistěhovalctvo na jihu vůbec nepadá na váhu. Ta krajina jest skorem výhradně osazena lidem, který jest potomky původních osadníků.

Jedna z hlavních otázek národních po minulých letech byla finanční, v různých svých spůsobech, co zelenácnictví, rozmnožení papírové měny a směs teorií známých co populism. Theorick řečeno, jestli tato země uváděna jest ve zkázu přistěhovalctvem, měly by ty části země, kde přistěhovalctvo jest nejčetnější po minulých dvacet letů nejvíce nakloněny oněm teoriím a ta část, kde převládají tuzozemci, měla by zůstávatí věrnou dávným tradicím. Však ve skutečnosti byl to přistěhovalctvem osazený sever, který zachránil národ od zkázy, do něž byl by uvrhl jej nativistický jih, kdyby bylo šlo po jeho. Jih mnohokrát byl jedno myslným v bezpráví, kdežto právo rozhodně bylo udržováno státy jako Massachusetts, Connecticut a New York, z nichž více než polovice lidu čítá se k přistěhovalcům a skoro tak horlivě takovými státy jako Wisconsin a Minnesota, kdež přistěhovalcký živel dosahuje třetí čtvrtiny obyvatelstva.

Vzámeme za příklad minulou volbu, a porovnejme stát Georgii, co stát nativistů, v němž pouze 1,78 procent obyvatelstva je přistěhovalckého původu a Minnesota, co stát přistěhovalcký, mající přistěhovalců 75,43 procent. Skoro každý z vůdčů lidu v Georgii horlil pro svobodnou ražbu, kdežto mnozí z nich šli ještě dále než populisté v otázkách podobných a populisté vrhli tu značně hlasů, z nichž snad ani 500 nebylo od živlu přistěhovalckého. V Minnesotě byli populisté poraženi a vůdcem zdravé měny byl guvernér, Knute Nelson, narozený v chudobě v Norvéžsku; jeho ovdovělá matka přivezla jej do této země když byl šest roků star a dosáhl ejí a věhlasu vlastním přičiněním. Zákonodárny sněm Minnesoty počítá 168 členů a z těch 47 jsou skandinávští republikáné, kteří v otázce finanční zaujmají tak zdravé stanovisko, jako guvernér Nelson.

Jestliže živel přistěhovalcký zvětšuje nenažve v snahách o dobrou správu v našich velkých městech, jest snadno přeceňovati jeho vliv. Více než 80 procent lidu v New Yorku jest původu přistěhovalckého a méně než 57 ve Philadelphii. Poměr ve Philadelphii byl před lety ještě menší a přece měla Philadelphie své ringy, okrádání obecně pokladny, podvody volební a hlasy vyzývající ku všeobecnému povstání proti nepřátelům dobré správy. Město které má největší procento původu přistěhovalckého jest Milwaukee (85,36 procent) a přece porovnáni správy města Milwaukee vypadne příznivě a Baltimore, kde procento živlu přistěhovalckého není ani polovic tak velké, neb Memphisem, kde není ani čtvrtinu. Každý pozorovatel městské správy musí seznati, že přichází stížnosti na totéž zlo a tytéž nesnáze jaké jsou v New Yorku z menších měst celé země, kde živel přistěhovalcký jest skrovným.

Pozorujeme seznam mužů, kteří byli vůdci špatné strany naší politiky a budeme překvapeni tím nepatrným počtem, kteří jsou původu přistěhovalckého. Předseda sněmovny Crispí narodil se na půdě anglické, však v celém jihu není jediný čelný muž, který zastává finančního bláznovství, který by nebyl dobrým Americanem svým původem. Dave Hillové, Tom Plattové, Cameronové, Quayové, Ingallsové a celá dlouhá řada takových vůdčů, kteří mají za to, že poctivost v politice jest pouhým klamným smem, — všichni tyto nejsou nevědomi přistěhovalci z cizích zemí, nýbrž výsledky našich vlastních ústavů a mnozí z nich, jako Ingalls, graduovali na našich kolejkách. Nebyl to přistěhovalce, který povzbudil hněv lidu ucházejícím se o místo soudece apelačního v New Yorku minulý rok, aneb o gubernérství letos. Není to přistěhovalce, který nyní hrozí zbavití lid prostřednictvím sněmu o ovoce jeho vřtězství, aniž jest to strana, která spolehá na hlasy přistěhovalců, jež ovládá. Kdyby New York, Pennsylvanie a Kansas nebyly nikdy měly tolik přistěhovalců, než jako má severní Karolina, jižní Karolina a Georgia, měly by přece své Hilly, Platty, Quaye, Camerony a Ingallsy ku porušování politiky na severu, jako jsou Vanocové, Tillmanové a Crispové na jihu.

Tolik píše Post a každý nepředpojatý čtenář musí uznati, že jest to pouze jen čirá pravda. Ti namnoze odsuzovaní přistěhovalci jsou občané přičinliví, spofiví a poctiví jak v obchodním tak i v politickém svém jednání, kdežto American zamýšlí jak by snadno a bez práce mohl žiti, byt i při tom pilného a spořádaného přistěhovalce o těžce nastřídané úspory připravil. Až nebude tu přistěhovalců, z nichž by tuzozemci byli, bude jim asi zle, neboť budou muset chopit se poctivé práce.

New Yorkský Sun o Holubovi.

New Yorkský časopis Sun věnuje značně místa článku o slovučném krajane našem Dr. Holubovi, který dojísta zajímati bude naše čtenáře a proto jej v následujícím podáváme: Jeden z nejhlavnějších afrických zkoumatelů přibyl nedávno do našeho města. Jest to Dr. Holub z Rakouska, který věnoval osmáct roků svého života vědeckému zkoumání Afriky a přípravám pro trvalou výstavu největší sbírky, jaká byla kdy kým z pevniny té přivežena. Dr. Holuba provází jeho manželka, paní Růžena Holubová, která sdělila s manželem svým práci i nebezpečí pamětihodné jeho cesty v letech 1893 až 1897, kdy Dr. Holub proniknul do neznámých krajů divokých Mašukulumbů, severně od Zambesi. Dr. a paní Holubová jsou v Beldvidere House. Hodlají zůstatí několik měsíců v této zemi a co nejdříve nařtívi západ.

Asi před třemi roky odesláno bylo z Vídně do Prahy 87 železničních nákladů předmětů, které tvořily část sbírky přírodní, které Dr. Holub sebral za prvých sedm let práce v Africe a všechny výsledky jeho druhé výpravy. Vyžádalo to práci dvacíti osob po čtyry roky, aby sbírky tyto upraveny byly. Ve sbírkách těchto zastoupen jest každý odbor přírodopisu a národopisu, pro kteréž sbíral předměty Dr. Holub po mnohá leta v jižní Africe, v jižní-střední Africe od mysu Dobré naděje více než na 1000 mil severně za Zambesi, v území čtrnácti různých kmenů.

Nejjímavější jest, že dr. Holub podniknul práci tu co neznámý a skoro úplně nemajetný mladík, že jí sledoval po většině s penězy jež vydělal sobě přednáškami a že vždy odpratřil přijmouti peněz za krásný materiál, který bezplatně daroval muštem. Každý měsíc po více než čtyry roky potřeboval peněz k úpravě a přípravě předmětů sebraných na své druhé cestě. Přijímal výzvání k odbývání přednášek ze všech částí Rakouska a Uberska a během té doby co připravoval své sbírky, vydělal přes \$60,000 těmito přednáškami a každý cent přijmů, vyjma nutných výloh na výživu sebe a manželky, použit byl k přípravě těchto sbírek a zhotovení jeho pozoruhodných národopisných modelů.

Snahou dra. Holuba bylo věnovati veškeré sbírky vlasti své co africké museum, když by učiněna byla patřičná opatření ku trvalé výstavě. Však nemohl až posud od vlády obdržeti postačitelého místa pro jich trvalou výstavu. Vláda umožnila dru. Holubovi odbývání dvou výstav, z nichž každá trvala šest měsíců, ve Vídni 1891 a v Praze 1892. Vystavené předměty zaujímaly 150,000 čtverečných stop místa. Byly vystaveny v křišťálovém paláci ve Vídni a v největší výstavní budově v Praze a poutaly ovšem velikou pozornost mezi všemi, kdož zajímají se o Afriku, přírodovědu, národopis a vědy vůbec a i obecnostvo širší se hojně zúčastnilo.

Jelikož nebylo možno dru. Holubovi provésti svůj úmysl a podržeti své sbírky pohromadě v Národním Mušeu, odhodlal se věnovati je různým obecným ústavům. V den ten opustil Rakousko na cestu do této země, věnoval Evropským muštem svůj stý dar. Z těchto krásných příspěvků vědě osmdesát bylo rozděleno mezi mušea a vyšší školy v Rakousko-uberska a 20 mezi mušea jiných států. Největší dary jsou umístěny nyní v císařském mušeu ve Vídni a mušech pražským a peštšským. Kdokoliv cestuje Evropou, může nalésti mnohé stránky přírodopisu jižní Afriky následkem darů Dr. Holuba v mušech Lisaboně, Madridu, Římě, Athenách, Bělehradu, Bukarešti, Petrohradě, Stokholmu, Copenhagenu, Leidenu, Brusselu,

Mnichově, Stuttgartu, Karlsruhe, Universitě v Jeně a jiných ústavech.

Asi čtvrtina sbírek zbývá posud v rukou dra. Holuba a mnozí Americané dojísta byli by potěšeni viděti velké jeho dílo zastoupeno v mušech této země. Mnozí by snad považovali za podivinství, že nechce žádných peněžlitych prospěchů ze své práce, která vyžadovala mnohá leta jeho života, nýbrž rozkládá ochotně cenné tyto výsledky tam, kde ví, že sloužití budou nejlépe účelem vědeckým a vzdělávacím.

Praví se, že hodlá podržeti prozatím věrné modely domorodců 14ti různých kmenů a 150 předmětů své sbírky, představující rytiny, které nalezájí se na bazaltových skalách a zhotoveny byly předky nyníjších bušmanů, čili jihofrických trpasličů. Sbíрка tato taktéž zahrnuje rytiny provedené těmito bušmany na stěnách jeskyn v kterých bydlí. Rytiny byly provedeny velmi jednoduchými kamennými nástroji.

Modely divochů oněch čtrnácti kmenů, v životní velikosti, jsou velmi pozoruhodnými. Byly zhotoveny dle fotografií, výkresů a nejoblíbenějších výměřů. Představující charakteristická zaměťování a v Holubově výstavě ve Vídni a Praze byly umístěny mezi jejich chýsemí a vesnicemi, kteréž byly postaveny dle nejpodrobnějších a nejpřísnějších popisů a rozměrů. Pohlížejte na tyto fotografie, jest těžko poznati, že nebyly zachyceny kamerou dle skutečného afrického života.

Česaf František Josef zajímal se velice o Holubovo dílo a přispíval ku jeho provedení. Nedávno dal mu kousek pozemku ve Vídni, ku zřízení budovy, v níž dr. Holub může vystaviti tu část sbírky, kterou posud nerozdal.

Bylo by to dlouhé vypravování, kdybychom chtěli popisovati, jak započal dr. Holub svou kariéru co cestovatel a jak nabyl důležitosti co sběratel přírodní v jižní Africe. V roce 1872 odebral se do jižní Afriky, aby oddal se tu zkoumání a neměl skoro žádných prostředků, nežli své vzdělání lékařské a přírodopyské. V diamantových polích v Kimberly nabyt rázem výnosné práce lékařské a četře každý dolar který vydělal, byl za rok připraven ku cestě výzkumné, se skrovnou ovšem výpravou. Teprve o šest let později vrátil se domu s první krásnou sbírkou a velkým množstvím poučení o neprozkoumané před tím zemi Mašabelů a o království Mamce-Mabunde a hořejším Zambesi, kteréž vyplnily jeho sedm let v jižní Africe novým a cenným poučením. Nebyl pak více neznámým a mladý muž ten, který nemohl nabyti prostředků doma k podniknutí svých prvých cest v Africe, vydal se ve roce 1883 se svou nevěstou a vypravou která stála \$60,000, z čehož skoro polovice vyžísána byla přednáškami, na svou cestu druhou. Žádný cestoval africký neměl větších nesází nežli dr. Holub a jeho paní, mezi nejdřívejšími z afrických divochů, Mašukulumby. Ztrávili mezi nimi celé týdny, ačkoli by nebyli mohli žiti mezi nimi ani hodinu, kdyby tyto nebyvali v smrtelném strachu před zbraní bílého muže. V roce 1890 otiskl Sun několik sloupců, líče přhody oněch několika týdnů mezi nejhorším lidem Afriky a obdivuhodně vyváznuti cestovatelů. Dva neb tři běloši od té doby přiblížili se až k okrají tohoto zapovězeného kraje, ale žádný dovnitř se neodvážil.

Když se Dr. Holub vrátil domu se svými velkými sbírkami, sledal že mnohé z předmětů jež daroval muštem po prví své výpravě, zkazily se, poněvadž nebyly dobře upraveny. To primělo jej k tomu, že podjal se ohromné práce a výlohy připravil a upravení mnoha tisíců předmětů, z jeho rukou nevyslo nic, co by ne-

bylo hotovo pro trvalou výstavu a mezi tím co řídil upravení předmětů, pořádal tu i onde přednášky, aby nabyl prostředků k provedení svého díla, mluvě brzo v některém hlavním městě itálie a opět v některé vzdálené vesnici alpské. Výsledek skoro 400 přednášek použit k upravení sbírek. Není divu že přednášky těšily se dobrému návstěv, neboť řádků proniknut jest předmošem svým a má k vyprávění mnohé zajímavé poučení o dříve málo známých Mašabellech, velkém česaství Maroc mahunda, divochů Mašukulumbech, Hottentotech, trpasličích, velké zvěři a pastinách. Dr. Holub navštívil před několika dny národní zeměpisnou společnost ve Washingtonu a byl od té doby pozván členem osobami v kapitulu, aby tam se navrátil a držel veřejnou přednášku.

Dr. Holub má modely různých živočišných velikostí jeden střeve i více. Modely tyto zhotoveny jsou dle rozměrů tel paní Holubových, kteráž po čtyry roky cestování byla jedna z nejúčelnějších a nejprospěšnějších členů výpravy. Jestli jednu z toho malého počtu bílých žen, které při výzkumech afrických byly pomocnými.

Holubova sbírka z druhé výpravy zahrnuje 900 lebek velkých živočichů, 514 koží velkých živočichů, 2264 ptáků, 900 vajec, 920 ryb, 702 měkkýšů, 543 plazů, asi 35,000 jiných předmětů ze všech oborů živočišstva, z nichž tří čtvrtiny hmyzu. Z oboru rostlinstva sebral cestovatel celé svazky zápisek a veliké množství rostlin, ovoce, semen a 200 druhů různých dřev. Mimo to 727 zkamenělín rostlin, plazů a ryb, přes 500 druhů nerostů a mnoho set předmětů, jež nabýti nemohl, bylo popsáno. Na výpravě své vyplnil dr. Holub 32 denníků svými zápisky.

Kdyby měla podrobně býti vypsána vědecká práce této vydatné expedice, vyžadovalo by to příliš mnoho místa. Málo jest těch lidí, kteří by měli ponětí o nesmírné té práci, kterou vyžaduje důkladné vědecké bádání. Dr. Holub ku příkladu pozoroval a ustanovil zeměpisnou sítku o délku 100 různých míst zjistit určitě výšku nad mořem 2030 míst, výška 150 vrchů a hor nad okolní rovinnou byla ustanovena. Mnohé mapy, vykazující cesty jimiž se ubíral a národopisné i živočišné poznámky byly zhotoveny. Pak byly tu meteorologická pozorování, studie 14 kmenů a jejich rozličných obyčejů i zvyků, zkoušení mnohých bylin ke účelům lékařským a vyšetřování širých neznámých krajů podél Zambesi. Čtyry velké svazky obsahují dějiny a výsledky práce Dra. Holuba. Jednu velkou knihu věnoval ptáctvu a mimo to napsal četné zprávy a články.

Dr. Holub zaslavil dávno již život svůj vědeckému bádání a hodlá za nedlouho pokračovati ve své práci v africe. Během jeho krátké návštěvy v této zemi doufá nalézti všady ardečného přitání od zeměpisce a přírodopisce a od té části obyvatelstva, které jsou známy jeho úspěchy. Jeho vlastní krajane zde jsou hrdi na jeho pověst, co jednoho z dvou neb tří nejčelnějších cestovatelů jejich otčiny a na východě i na západě připravují mu uvítání a ustanovují dny k jeho přednáškám. Jest v nejlepší květu věku, zdravý statný muž, as 47 let v stáří, na němž oněch 11 roků práce v Africe a mnohé nesnáze a nebezpečí nezanechaly známek.

Oznámení.

do Big Blue a Saline County vůbec, že dne 10. ledna 1895 o 10. hodině dopoledne na farmě zeměděleho Václava Pracheila 6 mil poledně od Crete (S $\frac{1}{2}$ of S. W. $\frac{1}{4}$ Sec. 27 T. 7 R. 4 E.) Saline County, Neb. budou k prodeji 3 koně, 9 kusů hovězího dobytka, vepřů a všeho druhu vozy a hospodářské stroje v to čítaje a mnoho jiných věcí. Josef Pracheil, administrátor.